

Razstavljajo članice:

Majda Albreht
Herma Bevk
Valerija Eržen
Mihaela Hvala
Karmen Jezeršek
Milena Kalan Frančeškin
Jožica Komloši
Valentina Kogoj
Anica Lapanja
Viktorija Likar
Roberta Močnik
Danica Novak
Marija Obid Dolenc
Mara Ozebek
Jožica Peternelj
Zalka Peternelj
Milena Platiše
Milena Podobnik
Pavla Podobnik
Malka Radmanović
Marija Rejc
Ana Marija Sorč
Ivanka Štremfelj
Stana Štucin
Vida Tacer
Marinka Tušar
Pavla Zajc
Ladislava Zajc

Mentorica:

Stana Frelj, učiteljica klekljanja
v Čipkarski šoli Idrija

Urniki:

torek–petek: 9.00–15.00
sobota, nedelja, praznik: 10.00–17.00

Muzejski list št. 55

Izdal: Mestni muzej Idrija, muzej za Idrijsko in Cerkljansko

Besedilo: Mirjam Gnezda Bogataj

Lektoriranje: Sonja Benčina

Fotografije: Bojan Tavčar

Oblikovanje: Bojan Tavčar

Tisk: Etiketa, tiskarna, d. d.

Naklada: 300

Cerkno, julij 2020

Oblikovanje razstave: Bernarda Frelj, Irena Cankar

Razstavo so omogočili:

Vanda in Peter Lapajne

Mestni muzej Idrija

Ministrstvo za kulturo RS

Občina Cerkno

Osnovna šola Cerkno

Kendales d. o. o., Dolenji Novaki

Klekljarsko društvo

Marjetica Cerkno

BEVKOVO 130. LETO 2020
1890-1970

Razstava sodi v sklop prireditev ob
Bevkovem letu v koordinaciji LTO Laufar Cerkno.

Cerkljanski muzej in Klekljarsko društvo Marjetica Cerkno

vas vabita na ogled
razstave čipk z naslovom

KLEKLJARSKA DEDIŠČINA FIRME FRANC LAPAJNE.

Razstava bo odprta
od 24. julija do 3. oktobra 2020.

KLEKLJARSKA DEDIŠČINA FIRME FRANC LAPAJNE

Hiter razvoj čipkarske obrti v Avstro-Ogrski monarhiji v drugi polovici 19. stoletja je botroval razcvetu obrtnega šolstva in trgovine ter prinesel možnost dodatnega zaslužka številnim ženskam tudi v rudarski Idriji in širši okolici. Ime in ugled idrijske čipke je v svet v največji meri ponosla firma Franc Lapajne z lastno blagovno znamko »Idria Spitzen«. Podjetje vodilnega idrijskega trgovca s čipkami je delovalo v letih 1875–1945. Konkurenca na trgu je bila močna in dobro so se prodajali le finejši in kvalitetnejši izdelki. Vzorce zanje so sprva dobivali iz čeških dežel in od dunajskih prekupčevalcev, od leta 1893 dalje pa so začeli risati lastne. Avtorstvu v preteklosti niso pripisovali tolikšnega pomena kot danes, zato je na večini vzorcev naveden zgolj naziv podjetja. Iz ustnih in pisnih virov vemo, da je bil njihov glavni risar Julij Lapajne, pomagala mu je Milka Kogej. Prilagoditev modnim trendom je terjala iskanje novih možnosti uporabe idrijske čipke, ki ni bila več konkurenčna samo kot metrska obroba oblačil, prtov, zaves in posteljnega perila. Nastajali so vzorci za zaključene čipke, vžitke in vstavke. Idrijski vzorci so se tako postopoma preoblikovali in spreminjali, ohranjali pa so oblikovno in tehnološko prepoznavnost, ki ju ni uničila niti sprememba trga po letu 1920.

Najpomembnejši vir za raziskovanje razvoja idrijske čipke konec 19. in v začetku 20. stoletja so prav prodajni katalogi čipk in označeni vzorci firme Franc Lapajne. Pobudo za razstavo, ki bi predstavila čipke iz omenjenega obdobja, je dala članica Klekljarskega društva Marjetica Cerkno Marija Dolenc Obid. Njena mama je v preteklosti klekljala za Lapajnetove in je doma

hranila večje število papircev. K dopolnitvi zbirke sta prijazno pristopila Vanda in Peter Lapajne, ki danes skrbita za dediščino firme Lapajne in nadaljujeta družinsko tradicijo preko podjetja Vanda Lapajne d. o. o. Katalogi čipk, hranjeni v čipkarski zbirki muzeja, predvsem s čipkami najbogatejši, datiran v leto 1905, pa so bili mentorici Stani Frelih in klekljaricam v pomoč pri študiju tehnik izdelave. 28 članic je tekom leta za razstavo sklekljalo 57 izdelkov po starih vzorcih, nekaterih malce predelanih ali celo dopolnjenih. Bogastvo razstavljenih čipk različnih velikosti, oblik, uporabljenih klekljarskih tehnik in elementov priča o neminljivi moči idrijske čipke, v katero so vklekljane številne ure dela, ljubezni in znanja naših klekljaric. Za nas in za naše zanamce.

Literatura:

M. Makarovič, Klekljane čipke. Slovenski etnografski muzej in Mestni muzej Idrija, 1970, b. n. s.
S. Bizjak, K. Kenda, M. Lapajne, Firma Franc Lapajne. Gimnazija Jurija Vege Idrija, 1998, 56 s.

mag. Mirjam Gnezda Bogataj, kustosinja
Mestni muzej Idrija

